Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

27. april 2023*

»Præjudiciel forelæggelse – intellektuel ejendomsret – direktiv 2004/48/EF – foranstaltninger, procedurer og retsmidler, der er nødvendige for at sikre håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder – ret til information – søgsmålskompetence – nødvendigheden af på forhånd at godtgøre, at der foreligger en intellektuel ejendomsret«

Sag C-628/21,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Sąd Okręgowy w Warszawie (den regionale domstol i Warszawa, Polen) ved afgørelse af 21. juli 2021, indgået til Domstolen den 11. oktober 2021, i sagen

TB

procesdeltagere:

Castorama Polska sp. z o.o.,

»Knor« Sp. z o.o.,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, E. Regan, og dommerne D. Gratsias, M. Ilešič (refererende dommer), I. Jarukaitis og Z. Csehi,

generaladvokat: A. Rantos,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– Castorama Polska sp. z o.o. ved radcowie prawni M. Markiewicz, M. Mioduszewski og Z. Ochońska,

– den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget,

* Processprog: polsk.

– den østrigske regering ved A. Posch og G. Kunnert, som befuldmægtigede,

– Europa-Kommissionen ved S.L. Kalėda og U. Małecka, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 17. november 2022,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 8, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/48/EF af 29. april 2004 om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder (EUT 2004, L 157, s. 45, berigtiget i EUT 2004, L 195, s. 16).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en sag anlagt af TB med påstand om, at selskabet Castorama Polska sp. z o.o. med hjemsted i Warszawa (Polen) og selskabet »Knor« Sp. z o.o. med hjemsted i Gliwice (Polen) tilpligtes at fremlægge oplysninger om oprindelsen af og distributionskanalerne for de varer eller tjenesteydelser, der krænker en intellektuel ejendomsrettighed, som TB hævder at være indehaver af.

Retsforskrifter

EU-retten

Direktiv 2004/48

3 10.,13., 17. og 19. betragtning til direktiv 2004/48 har følgende ordlyd:

»(10) Formålet med dette direktiv er indbyrdes at tilnærme lovgivningerne med henblik på at sikre et højt, ækvivalent og ensartet beskyttelsesniveau i det indre marked.

[…]

(13) Det er nødvendigt at fastlægge så bredt et anvendelsesområde for dette direktiv som muligt for at dække alle de intellektuelle ejendomsrettigheder, der er omfattet af fællesskabsbestemmelserne på dette område og/eller af de berørte medlemsstaters lovgivning. Dette er dog ikke til hinder for, at medlemsstaterne, hvis de ønsker det, af hensyn til nationale behov kan udvide bestemmelserne i dette direktiv til at omfatte illoyal konkurrence, herunder piratkopiering og tilsvarende aktiviteter.

[…]

(17) De foranstaltninger, procedurer og retsmidler, der fastlægges i dette direktiv, bør i hvert enkelt tilfælde fastsættes på en sådan måde, at der tages behørigt hensyn til det pågældende tilfældes specifikke karakteristika, herunder de særlige egenskaber ved den enkelte intellektuelle ejendomsret, og, når det er relevant, til krænkelsens forsætlige eller ikke-forsætlige karakter.

[…]

(19) Da ophavsretten gælder fra det øjeblik, et værk er skabt, og ikke forudsætter formel registrering, er det hensigtsmæssigt at følge reglen i […] artikel 15 [i Bernerkonventionen til værn for litterære og kunstneriske værker, undertegnet i Bern den 9. september 1886 (Parisakten af 24.7.1971), i den affattelse, der følger af ændringen af 28. september 1979], hvori der fastsættes en formodning for, at ophavsmanden til et litterært eller kunstnerisk værk er den, hvis navn er anført på værket. En tilsvarende formodning bør gælde for indehaverne af beslægtede rettigheder, da det ofte er indehaveren af en beslægtet ret, som f.eks. en fonogramproducent, der vil forsøge at forsvare rettighederne og bekæmpe piratkopiering.«

4 Dette direktivs artikel 1 med overskriften »Genstand« bestemmer:

»Dette direktiv vedrører de foranstaltninger, procedurer og retsmidler, der er nødvendige for at sikre håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder. I dette direktiv omfatter udtrykket »intellektuelle ejendomsrettigheder« også industrielle ejendomsrettigheder.«

5 Direktivets kapitel II med overskriften »Foranstaltninger, procedurer og retsmidler« indeholder artikel 3 med overskriften »Almindelige bestemmelser«, der fastsætter følgende i stk. 1 og 2:

»1. Medlemsstaterne fastsætter de foranstaltninger, procedurer og retsmidler, der er nødvendige for at sikre håndhævelsen af de intellektuelle ejendomsrettigheder, der er omfattet af dette direktiv. Disse foranstaltninger, procedurer og retsmidler skal være fair og rimelige, de må ikke være unødigt komplicerede eller udgiftskrævende, og de må ikke indebære urimelige frister eller medføre ugrundede forsinkelser.

2. Foranstaltningerne og retsmidlerne skal ligeledes være effektive, stå i et rimeligt forhold til krænkelsen og have afskrækkende virkning, og de skal anvendes på en sådan måde, at der ikke opstår hindringer for lovlig samhandel, og at der ydes garanti mod misbrug af dem.«

6 Samme direktivs artikel 4 med overskriften »Personer berettiget til at anmode om anvendelse af foranstaltninger, procedurer og retsmidler« foreskriver:

»Medlemsstaterne anerkender:

a) indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse

b) alle andre personer, der har tilladelse til at anvende disse rettigheder, navnlig licenshavere, i det omfang det er muligt efter og i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse

c) organisationer til kollektiv forvaltning af intellektuelle ejendomsrettigheder, der […] efter reglerne er officielt anerkendt som berettigede til at repræsentere indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, i det omfang det er muligt efter og i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse

d) faglige interesseorganisationer, der efter reglerne er anerkendt som berettigede til at repræsentere indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, i det omfang det er muligt efter og i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse

som personer, der kan anmode om anvendelse af de i dette kapitelomhandlede foranstaltninger, procedurer og retsmidler.«

7 Artikel 6 i direktiv 2004/48 med overskriften »Bevismateriale« bestemmer i stk. 1:

»Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente retslige myndigheder på begæring af en part, der har fremført et rimeligt tilgængeligt bevismateriale, der er tilstrækkeligt til at understøtte hans påstande, og som til støtte for sine påstande har angivet bevismateriale, som modparten har kontrol over, kan pålægge modparten at fremlægge det pågældende bevismateriale, under forudsætning af at fortrolige oplysninger beskyttes. I forbindelse med dette stykke kan medlemsstaterne fastsætte, at et rimeligt udvalg af et betydeligt antal kopier af et værk eller enhver anden beskyttet genstand af de kompetente retslige myndigheder anses for at være rimeligt bevismateriale.«

8 Dette direktivs artikel 7 med overskriften »Foranstaltninger til sikring af bevismateriale« fastsætter følgende i stk. 1:

»Medlemsstaterne sikrer, allerede inden behandlingen af en sag vedrørende realiteten påbegyndes, at de kompetente retslige myndigheder på begæring af en part, der har fremført et rimeligt tilgængeligt bevismateriale til støtte for sin påstand om, at hans intellektuelle ejendomsret er blevet krænket eller vil blive krænket, træffer afgørelse om, at der omgående skal iværksættes effektive foreløbige foranstaltninger med henblik på at sikre det relevante bevismateriale i forbindelse med den påståede krænkelse, under forudsætning af at fortrolige oplysninger beskyttes. Sådanne foranstaltninger kan omfatte en udførlig beskrivelse af de omtvistede varer med eller uden udtagning af prøver eller en beslaglæggelse af disse og, når det er hensigtsmæssigt, af de materialer og redskaber, der har været anvendt i fremstillingen og/eller distributionen af disse varer og af de hertil hørende dokumenter. Disse foranstaltninger træffes om nødvendigt uden, at modparten høres, især hvis en forsinkelse vil kunne påføre rettighedshaveren et uopretteligt tab, eller hvor der foreligger en påviselig risiko for tilintetgørelse af bevismateriale.

Hvis der træffes foranstaltninger til sikring af bevismateriale, uden at modparten høres, underrettes de berørte parter straks efter, at foranstaltningerne er gennemført. En efterfølgende prøvelse under iagttagelse af høringsretten foretages på begæring af de berørte parter, således at det inden for en rimelig frist efter meddelelsen af foranstaltningerne kan afgøres, hvorvidt disse skal ændres, ophæves eller stadfæstes.«

9 Direktivets artikel 8 med overskriften »Ret til information« bestemmer følgende i stk. 1:

»Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente retslige myndigheder i forbindelse med sager om krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed og som svar på en velbegrundet og forholdsmæssig afpasset begæring fra rekvirenten kan pålægge den krænkende part og/eller enhver anden person at give oplysninger om oprindelsen af og distributionskanalerne for de varer eller tjenesteydelser, der krænker en intellektuel ejendomsrettighed, såfremt den pågældende:

a) er fundet i besiddelse af de omtvistede varer i kommerciel målestok

b) er fundet i færd med at anvende de omtvistede tjenesteydelser i kommerciel målestok

c) er fundet i færd med at yde tjenester, der anvendes i de omtvistede aktiviteter, i kommerciel målestok, eller

d) er blevet identificeret af den i litra a), b) eller c) omhandlede person som indblandet i produktion, fremstilling eller distribution af sådanne varer eller levering af sådanne tjenesteydelser.«

10 Samme direktivs artikel 9 med overskriften »Foreløbige og retsbevarende foranstaltninger« fastsætter følgende i stk. 1-3:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at de kompetente retslige myndigheder på begæring af rekvirenten kan

a) udstede et foreløbigt påbud til en påstået krænkende part med henblik på at forhindre en nært forestående krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed eller midlertidigt og, i givet fald hvis det er muligt i henhold til national lovgivning, under trussel om tvangsbøder, forbyde en fortsættelse af den påståede krænkelse af den pågældende rettighed eller gøre denne fortsættelse betinget af, at der stilles sikkerhed for erstatning til rettighedshaveren; et foreløbigt påbud kan på de samme betingelser udstedes til en mellemmand, hvis ydelser anvendes af tredjemand til krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed; påbud udstedt over for en mellemmand, hvis tjenesteydelser bruges af en tredjemand til at krænke en ophavsrettighed eller beslægtet rettighed, er omfattet af direktiv [Europa-Parlamentets og Rådets] 2001/29/EF [af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (EFT 2001, L 167, s. 10)]

b) kræve beslaglæggelse eller aflevering af varer, der mistænkes for at krænke en intellektuel ejendomsrettighed, for at forhindre, at de indføres i handelen eller omsættes.

2. I tilfælde af overtrædelser i kommerciel målestok sikrer medlemsstaterne, at de retslige myndigheder, hvis den forurettede part godtgør, at der foreligger omstændigheder, som kan vanskeliggøre inddrivelsen af erstatning, kan kræve arrest i den påståede krænkende parts løsøregenstande og faste ejendom, herunder indefrysning af bankkonti og andre fordringer. Med henblik herpå kan de kompetente myndigheder kræve fremlæggelse af dokumenter med bankoplysninger samt finansielle og kommercielle oplysninger eller passende adgang til de relevante oplysninger.

3. De retslige myndigheder skal, for så vidt angår de i stk. 1 og 2 omhandlede foranstaltninger, have beføjelse til at kræve, at rekvirenten fremlægger alt bevismateriale, som er rimeligt tilgængeligt, således at de med tilstrækkelig stor sikkerhed kan fastslå, at rekvirenten er rettighedshaveren, og at rettighedshaverens rettigheder krænkes, eller at en sådan krænkelse er nært forestående.«

Polsk ret

11 Artikel 479[89] i ustawa Kodeks postępowania cywilnego (den civile retsplejelov) af 17. november 1964 (Dz. U. 1964, nr. 43, pos. 296) i den affattelse, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen (Dz. U. 2020, pos. 1575) (herefter »den civile retsplejelov«), fastsætter følgende i stk. 1 og 2:

»1. Bestemmelserne i denne afdeling finder anvendelse på sager om beskyttelse af ophavsret og beslægtede rettigheder, beskyttelse af industrielle ejendomsrettigheder og beskyttelse af andre rettigheder i forbindelse med immaterielle aktiver (sager om intellektuel ejendomsret).

2. Sager om:

1) forebyggelse og bekæmpelse af illoyal konkurrence

anses ligeledes for sager om intellektuel ejendomsret som omhandlet i denne afdeling.

[…]«

12 Den civile retsplejelovs artikel 479[112] har følgende ordlyd:

»Bestemmelserne om, hvem der skal give oplysninger, finder anvendelse på enhver person, herunder rekvisitus, der er i besiddelse af eller har adgang til de i artikel 479[113] omhandlede oplysninger.«

13 Den civile retsplejelovs artikel 479[113], stk. 1 og 2, bestemmer:

»1. Såfremt rettighedshaveren sandsynliggør, at der foreligger omstændigheder, der kendetegner en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed, kan retten på rettighedshaverens begæring, inden der indledes en sag om denne krænkelse af den intellektuelle ejendomsret eller under en sådan sag frem til afslutningen af den mundtlige forhandling i første instans, opfordre den krænkende part til at give oplysninger om oprindelsen af og distributionskanalerne for varerne eller tjenesteydelserne, når dette er nødvendigt for rettighedshaverens søgsmål.

2. Når rettens begæring om oplysninger går forud for sagen om krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, skal denne sag anlægges senest en måned efter datoen for fuldbyrdelse af kendelsen vedrørende begæringen om oplysninger.«

14 Artikel 1 i ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych (lov om ophavsret og beslægtede rettigheder) af 4. februar 1994 (Dz. U. 1994, nr. 24, pos. 83) i den affattelse, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen (Dz. U. 2021, pos. 1062), bestemmer:

»1. Ophavsretten omfatter alle former for udtryk for en skabende virksomhed af individuel karakter, uanset form og uafhængigt af dens værdi, anvendelse eller udtryksform (værk).

2. Ophavsretten omfatter navnlig:

[…]

2) værker af plastik

2. Det er alene udtryksformen, der kan beskyttes. Idéer, procedurer, metoder og funktionsmåder samt matematiske begreber beskyttes ikke.

[…]

4. Beskyttelsen ydes uafhængigt af eventuelle administrative formaliteter.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

15 TB er en fysisk person, der sælger dekorationsartikler i sine onlinebutikker. Inden for rammerne af sin virksomhed sælger TB reproduktioner af billederne A, B og C, som hun selv maskinfremstiller. Hvert af disse billeder har en enkel grafisk udformning bestående af et begrænset antal farver og geometriske figurer samt korte sætninger. Billederne A, B og C indeholder henholdsvis følgende sætninger: »*Mój dom moje zasady*« (»Her er det mig, der sætter reglerne«); »*Nie ma ludzi idealnych a jednak jestem*« (»Der findes ingen perfekte mennesker, men jeg er dog sådan et«) og »*W naszym domu rano słychać tupot małych stopek. Zawsze pachnie pysznym ciastem. Zawsze pachnie pyszny ciastem. Mamy dużo obowiązków, mnóstwo zabawy i miłości*« (»Hjemme hos os hører man lyden af små fødder om morgenen. Her dufter altid dejligt af kage. Vi har mange forpligtelser og megen glæde og kærlighed«). TB præsenterer sig selv om værende ophavskvinde til disse billeder, der efter hendes opfattelse er »værker« som omhandlet i ophavsretsloven.

16 Castorama Polska og Knor markedsfører reproduktioner af disse billeder (herefter »de i hovedsagen omhandlede reproduktioner«). I Castorama Polskas onlinebutikker sælges der nøjagtige kopier af billederne A og B, som leveres af Knor. Castorama Polska sælger ligeledes reproduktioner, der leveres af Knor med en tekst, som er identisk med teksten på billede C, dog med visse forskelle hvad angår grafik og skrifttype. Hverken de i hovedsagen omhandlede reproduktioner eller billederne selv indeholder oplysninger om varernes ophavsmand eller oprindelse. TB har hverken givet sit samtykke til de pågældende reproduktioner eller til Castorama Polskas og Knors salg heraf.

17 Den 13. oktober 2020 fremsatte TB et påkrav om, at Castorama skulle ophøre med sine krænkelser af de materielle og personlige ophavsrettigheder til de »værker«, som hun har skabt.

18 Den 15. december 2020 anlagde TB et søgsmål ved den forelæggende ret på grundlag af den civile retsplejelovs artikel 479[113] med påstand om, at Castorama og Knor skulle pålægges at meddele oplysninger om de i hovedsagen omhandlede reproduktioner, navnlig oplysninger om distributionskanalerne og om mængden af varer modtaget og bestilt af disse to selskaber, og udlevere en fuldstændig liste over leverandører, datoen for lancering af varerne til salg i Castorama Polskas butik og onlinebutik samt mængden af solgte varer tillige med prisen opnået fra salget af varerne, opdelt i salg i butik og salg online.

19 TB oplyste, at hun var indehaver af de materielle og personlige ophavsrettigheder til de i hovedsagen omhandlede reproduktioner, og at de ønskede oplysninger var nødvendige med henblik på at anlægge sag om krænkelse af hendes ophavsrettigheder, og subsidiært om erstatning for skader på grund af illoyal konkurrence.

20 Castorama Polska har for den forelæggende ret nedlagt påstand om afvisning af denne begæring om udlevering af oplysninger og subsidiært om, at retsafgørelsens rækkevidde bliver så snæver som muligt, og gjort gældende, at udleveringen skal være strengt begrænset til »værker« i

ophavsretslovens forstand, idet selskabet har bestridt selve den mulighed, at de billeder, der er genstand for de i hovedsagen omhandlede reproduktioner, kan kvalificeres som »værker« som omhandlet i denne lovgivning. Selskabet har ligeledes påberåbt sig beskyttelsen af forretningshemmeligheden og gjort gældende, at TB ikke har godtgjort, at hun er indehaver af de materielle ophavsrettigheder til de nævnte reproduktioner. Ifølge Castorama Polska er de intellektuelle værker, som TB's begæring vedrører, ikke originale, idet hun har ikke påvist, at betingelsen om, at de skal være nye, er opfyldt. Hvis denne begæring imødekommes, vil det svare til at give ophavsretlig beskyttelse til »idéer« og »koncepter«, idet de pågældende reproduktioner skal anses for at være i tråd med den nuværende tendens med »simplificeret motivationsgrafik«, hvortil der er knyttet »trivielle budskaber«. Castorama Polska er desuden af den opfattelse, at alle grafiske elementer i de omtvistede reproduktioner er trivielle og repetitive, og at de ikke på nogen original måde med hensyn til komposition, farver og skrifttyper adskiller sig fra andre billeder, der er tilgængelig på markedet.

21 Det fremgår af anmodningen om præjudiciel afgørelse, at de beviser, som TB har fremlagt, alene består i udskrifter med billeder af produkter, der sælges i hendes onlinebutikker, og salgsfakturaer fra 2014 samt udskrifter fra Castorama Polskas websteder og fakturaer for køb af billeder i selskabets onlinebutik.

22 I forbindelse med behandlingen af TB's begæring inden for rammerne af hovedsagen er den forelæggende ret i tvivl om, hvorledes artikel 8, stk. 1, i direktiv 2004/48 skal fortolkes, navnlig med hensyn til, om det inden for rammerne af en procedure for begæring om udlevering af oplysninger, der er indledt i medfør af denne bestemmelse, kræves, at den berørte person godtgør, at vedkommende er indehaver af de intellektuelle ejendomsrettigheder, der er påberåbt til støtte for den pågældendes begæring, eller om dette blot skal »sandsynliggøres«.

23 På denne baggrund har Sąd Okręgowy w Warszawie (den regionale domstol i Warszawa, Polen) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 8, stk. 1, sammenholdt med artikel 4, stk. 1, i [direktiv 2004/48], fortolkes således, at [disse bestemmelser] kun vedrører en foranstaltning til beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, hvis det i denne eller i andre sager er fastslået, at rettighedshaveren er indehaver af intellektuelle ejendomsrettigheder?

Såfremt [det første spørgsmål spørgsmål] besvares benægtende:

2) Skal artikel 8, stk. 1, i [direktiv 2004/48], sammenholdt med [dets] artikel 4, stk. 1, […] fortolkes således, at det er tilstrækkeligt at sandsynliggøre, at denne foranstaltning vedrører en eksisterende intellektuel ejendomsrettighed, og at denne omstændighed ikke behøver [at] bevises, navnlig når en begæring om udlevering af oplysninger om oprindelse og distributionsnet af varer eller tjenesteydelser går forud for en erstatningssag vedrørende krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder?«

Spørgsmålet om, hvorvidt anmodningen om præjudiciel afgørelse kan antages til realitetsbehandling

24 Den østrigske regering har bestridt, at anmodningen om præjudiciel afgørelse kan antages til realitetsbehandling, med henvisning til, at fortolkningen af artikel 8 i direktiv 2004/48 ikke er nødvendig for løsningen af tvisten i hovedsagen.

25 Ifølge Domstolens faste praksis udgør den i artikel 267 TEUF foreskrevne procedure et instrument i samarbejdet mellem Domstolen og de nationale retter, ved hjælp af hvilket Domstolen forsyner de nationale retter med de fortolkningselementer med hensyn til EU-retten, som er nødvendige for, at de kan afgøre de for dem verserende retssager (dom af 20.6.2013, Impacto Azul, C-186/12, EU:C:2013:412, præmis 26 og den deri nævnte retspraksis, og af 1.8.2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, præmis 47 og den deri nævnte retspraksis).

26 Det bemærkes i denne henseende, at det inden for rammerne af denne procedure udelukkende tilkommer den nationale ret, som tvisten i hovedsagen er indbragt for, og som har ansvaret for den retsafgørelse, der skal træffes, på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag at vurdere, såvel om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for, at den kan afsige dom, som relevansen af de spørgsmål, den forelægger Domstolen. Når de forelagte spørgsmål vedrører fortolkningen af EU-retten, er Domstolen derfor principielt forpligtet til at træffe afgørelse. Heraf følger, at der foreligger en formodning for, at spørgsmål om EU-retten er relevante. Domstolen kan kun afvise en anmodning fra en national ret, såfremt det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er hypotetisk, eller når Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en sagligt korrekt besvarelse af de stillede spørgsmål (dom af 3.6.2021, BalevBio, C-76/20, EU:C:2021:441, præmis 46 og den deri nævnte retspraksis).

27 Det følger ligeledes af fast retspraksis, at det for at opnå en fortolkning af EU-retten, som den nationale ret kan bruge, er påkrævet, at denne giver en beskrivelse af de faktiske omstændigheder og regler, som de forelagte spørgsmål hænger sammen med, eller i al fald forklarer de faktiske forhold, der er baggrunden for dens spørgsmål. Forelæggelsesafgørelsen skal endvidere angive de nøjagtige grunde til, at den nationale ret har rejst spørgsmål om fortolkningen af EU-retten og har fundet det nødvendigt at forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål (dom af 1.8.2022, Roma Multiservizi og Rekeep, C-332/20, EU:C:2022:610, præmis 43 og den deri nævnte retspraksis).

28 I den foreliggende sag har den forelæggende ret tilstrækkeligt klart og præcist redegjort for den juridiske og faktuelle sammenhæng og angivet grundene til, at den anser en fortolkning af visse bestemmelser for værende nødvendig for, at den kan træffe afgørelse. Navnlig fremgår det ikke klart, at den ønskede fortolkning savner enhver forbindelse med tvisten i hovedsagen, eller at det rejste problem er af hypotetisk karakter.

29 Det følger heraf, at anmodningen om præjudiciel afgørelse kan antages til realitetsbehandling.

Om de præjudicielle spørgsmål

30 Med sine to præjudicielle spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 8, stk. 1, i direktiv 2004/48 skal fortolkes således, at den rekvirent, der i forbindelse med en sag om krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed har indgivet en begæring om udlevering af oplysninger i henhold til artikel 8, skal bevise, at vedkommende er indehaver af den omhandlede intellektuelle ejendomsrettighed, eller om det er tilstrækkeligt at sandsynliggøre, at vedkommende er indehaver af denne intellektuelle ejendomsrettighed, navnlig når en begæring om udlevering af oplysninger går forud for en erstatningssag om krænkelse af den intellektuelle ejendomsrettighed.

31 Med dette direktiv har EU-lovgiver valgt at sikre et højt beskyttelsesniveau af intellektuelle ejendomsrettigheder i det indre marked (dom af 18.12.2019, IT Development, C-666/18, EU:C:2019:1099, præmis 38) og at foretage en minimumsharmonisering i forhold til håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder i almindelighed (dom af 9.7.2020, Constantin Film Verleih, C-264/19, EU:C:2020:542, præmis 36).

32 Det skal bemærkes, at dette direktivs artikel 8, stk. 1, litra a), fastsætter, at medlemsstaterne sikrer, at de kompetente retslige myndigheder i forbindelse med sager om krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed og som svar på en velbegrundet og forholdsmæssig afpasset begæring fra rekvirenten kan pålægge den krænkende part og/eller enhver anden person at give oplysninger om oprindelsen af og distributionskanalerne for de varer eller tjenesteydelser, der krænker en intellektuel ejendomsrettighed, såfremt den pågældende er fundet i besiddelse af de omtvistede varer i kommerciel målestok.

33 Hvad angår ordlyden af denne bestemmelse skal det fastslås, at den ikke i sig selv foreskriver en forpligtelse for rekvirenten til at bevise, at vedkommende er indehaver af den omhandlede intellektuelle ejendomsrettighed.

34 I henhold til artikel 4 i direktiv 2004/48 skal de personer, der kan anmode om anvendelse af de i dette direktivs kapitel II omhandlede foranstaltninger, procedurer og retsmidler, henhøre under en af de fire kategorier af personer eller organisationer, der er opregnet i denne artikels litra a)-d). Disse kategorier omfatter for det første indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse, for det andet alle andre personer, der har tilladelse til at anvende disse rettigheder, navnlig licenshavere, i det omfang det er muligt efter og i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse, for det tredje organisationer til kollektiv forvaltning af intellektuelle ejendomsrettigheder, der er efter reglerne er officielt anerkendt som berettigede til at repræsentere indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, i det omfang det er muligt efter og i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse, og for det fjerde faglige interesseorganisationer, der efter reglerne er anerkendt som berettigede til at repræsentere indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, i det omfang det er muligt efter og i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse.

35 Eftersom dette direktivs artikel 4, litra a), omhandler »indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder«, kan denne bestemmelse forstås således, at rekvirenten i forbindelse med anvendelsen af dette direktivs artikel 8 faktisk skal godtgøre, at vedkommende er indehaver af den omhandlede intellektuelle ejendomsrettighed.

36 Det følger imidlertid af fast retspraksis, at der ved fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse ikke blot skal tages hensyn til dens ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori bestemmelsen indgår, og de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (dom af 22.12.2022, Quadrant Amroq Beverages, C-332/21, EU:C:2022:1031, præmis 42).

37 Med henblik på en fortolkning af artikel 8, stk. 1, i direktiv 2004/48 er det derfor nødvendigt at undersøge den sammenhæng, hvori bestemmelsen indgår, og de mål, der forfølges med dette direktiv.

38 Hvad angår det bevisniveau, der kræves for anvendelsen af de »foranstaltninger, procedurer og retsmidler«, der er foreskrevet i kapitel II i direktiv 2004/48, fremgår det navnlig af dette direktivs artikel 6, at det for, at en part kan fremsætte en begæring om, at modparten skal fremlægge bevismateriale, kræves, at rekvirenten har »fremført et rimeligt tilgængeligt bevismateriale, der er

tilstrækkeligt til at understøtte hans påstande«. I henhold til dette direktivs artikel 7 kræves det for, at der kan indgives begæring om foreløbige foranstaltninger med henblik på at sikre bevismateriale, at rekvirenten har »fremført et rimeligt tilgængeligt bevismateriale til støtte for sin påstand om, at hans intellektuelle ejendomsret er blevet krænket«. Endelig foreskriver samme direktivs artikel 9, der vedrører foreløbige og retsbevarende foranstaltninger, i stk. 3, at de retslige myndigheder skal have beføjelse til at kræve, at rekvirenten fremlægger »alt bevismateriale, som er rimeligt tilgængeligt, således at de med tilstrækkelig stor sikkerhed kan fastslå, at rekvirenten er rettighedshaveren«.

39 Hvad angår målet fremgår det af henholdsvis 10. og 13. betragtning til dette direktiv, at det er at tilnærme lovgivningerne med henblik på at sikre et højt, ækvivalent og ensartet beskyttelsesniveau i det indre marked. Bestemmelserne i dette direktiv tilsigter at regulere de aspekter af de intellektuelle ejendomsrettigheder, der vedrører dels håndhævelsen af disse rettigheder, dels krænkelserne af disse, ved at forpligte til etablering af effektive retsmidler, der kan forhindre, standse eller afhjælpe enhver krænkelse af en eksisterende intellektuel ejendomsret (dom af 18.12.2019, IT Development, C-666/18, EU:C:2019:1099, præmis 38 og 40).

40 Det skal i denne forbindelse fremhæves, at den procedure for begæring om udlevering af oplysninger, der i artikel 8, stk. 1, i direktiv 2004/48 er foreskrevet til fordel for indehaveren af intellektuelle ejendomsrettigheder, udgør en særskilt sag (jf. i denne retning dom af 17.6.2021, M.I.C.M., C-597/19, EU:C:2021:492, præmis 81 og 82).

41 Det fremgår endvidere af Domstolens praksis, at en fortolkning, der udelukkende anerkender retten til oplysninger i artikel 8, stk. 1, i direktiv 2004/48 i forbindelse med sager med påstand om, at det fastslås, at der er sket en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed, skal forkastes med henblik på at sikre en høj beskyttelse af den intellektuelle ejendomsret, eftersom et sådant beskyttelsesniveau ville risikere ikke at være sikret, såfremt det ikke var muligt også at udøve denne ret til oplysninger i forbindelse med en særskilt sag, der er indledt efter den endelige afslutning af en sag, hvor det blev fastslået, at der er sket en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed (dom af 18.1.2017, NEW WAVE CZ, C-427/15, EU:C:2017:18, præmis 24).

42 Domstolen har præciseret, at det samme ræsonnement skal anvendes med hensyn til en særskilt sag, der går forud for et erstatningssøgsmål, hvor en rekvirent i henhold til artikel 8, stk. 1, litra c), i direktiv 2004/48 anmoder om oplysninger, der netop gør det muligt for vedkommende at anlægge sag mod de formodede krænkende parter (dom af 17.6.2021, M.I.C.M., C-597/19, EU:C:2021:492, præmis 82).

43 Domstolen har i øvrigt fastslået, at den ret til information, som er fastsat i direktivets artikel 8, stk. 1, i direktiv 2004/48, tilsigter at konkretisere og gøre den grundlæggende ret til adgang til effektive retsmidler, der er sikret i artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, anvendelig og derved sikre den effektive udøvelse af den grundlæggende ejendomsret, som omfatter intellektuelle ejendomsrettigheder, der er beskyttede i chartrets artikel 17, stk. 2. Således gør retten til oplysninger det muligt for indehaveren af den intellektuelle ejendomsrettighed at identificere, hvem der krænker sidstnævnte, og at træffe de nødvendige foranstaltninger, såsom at fremsætte begæring om de foreløbige forholdsregler, der er fastsat i dette direktivs artikel 9, stk. 1 og 2, eller erstatning i henhold til direktivets artikel 13, med henblik på at beskytte denne intellektuelle ejendomsrettighed (dom af 17.6.2021, M.I.C.M., C-597/19, EU:C:2021:492, præmis 83). Uden at have fuldt kendskab til omfanget af krænkelsen af

vedkommendes intellektuelle ejendomsrettighed ville indehaveren af denne rettighed nemlig ikke være i stand til at fastslå eller præcist at udregne den erstatning, som denne ville have ret til som følge af krænkelsen.

44 Således som generaladvokaten har anført i punkt 41 i forslaget til afgørelse, fremgår det tydeligt af den nævnte retspraksis, at der skal sondres mellem formålet med en begæring om udlevering af oplysninger i henhold til artikel 8 i direktiv 2004/48 og formålet med et søgsmål med påstand om, at det fastslås, at der er sket en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed.

45 Den begæring om oplysninger, der er omhandlet i artikel 8 i direktiv 2004/48, har et andet formål end formålet med et søgsmål med påstand om, at det fastslås, at der er sket en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed. Hvis denne begæring var underlagt de samme beviskrav som et søgsmål med påstand om, at det fastslås, at der er sket en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed, ville den særskilte procedure, der er indført med denne artikel 8, og som udgør en EU-retlig særegenhed, miste en stor del af sin effektive virkning.

46 For at kunne præcisere, om det bevismateriale, der fremlægges inden for rammerne af den procedure for begæring om udlevering af oplysninger, der er foreskrevet i direktivets artikel 8, er tilstrækkeligt, skal der desuden tages hensyn til arten af den påberåbte intellektuelle ejendomsrettighed og de eventuelle særskilte formaliteter, der er opstillet for indehaveren af denne ret.

47 Dette følger ligeledes af 17. betragtning til dette direktiv, hvoraf det fremgår, at de foranstaltninger, procedurer og retsmidler, der fastlægges i dette direktiv, i hvert enkelt tilfælde bør fastsættes på en sådan måde, at der tages behørigt hensyn til det pågældende tilfældes specifikke karakteristika, herunder de særlige egenskaber ved den enkelte intellektuelle ejendomsret, og, når det er relevant, til krænkelsens forsætlige eller ikke-forsætlige karakter.

48 Den forelæggende ret har i denne sag anført, at genstanden for hovedsagen er TB's ophavsret.

49 I denne henseende fremhæves det i 19. betragtning til direktiv 2004/48, at »ophavsretten gælder fra det øjeblik, et værk er skabt, og […] forudsætter[ikke] formel registrering«.

50 Med hensyn til ophavsretten fremgår det af Domstolens praksis vedrørende direktiv 2001/29, at begrebet »værk« består af 2 elementer. Dels indebærer dette begreb, at der foreligger en original genstand, der er ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse, dels kræver dette begreb, at denne frembringelse udtrykkes. Hvad angår det første kriterium er det, for at en genstand kan anses for original, både nødvendigt og tilstrækkeligt, at denne afspejler ophavsmandens personlighed ved at give udtryk for dennes frie og kreative valg. Hvad angår det andet kriterium indebærer begrebet »værk« nødvendigvis, at der foreligger en genstand, som kan identificeres tilstrækkeligt præcist og objektivt (jf. i denne retning dom af 11.6.2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, præmis 22-25).

51 Det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve, om TB har fremlagt tilstrækkelige beviser, der godtgør, at hun er indehaver af den omhandlede intellektuelle ejendomsrettighed.

52 I samme retning bestemmer artikel 3, stk. 1, i direktiv 2004/48, at de foranstaltninger, procedurer og retsmidler, der er omfattet af dets kapitel II, bl.a. skal være fair og rimelige og ikke må være unødigt udgiftskrævende. I øvrigt følger det af dette direktivs artikel 3, stk. 2, at disse foranstaltninger, procedurer og retsmidler skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til

krænkelsen og have afskrækkende virkning, og at de skal anvendes på en sådan måde, at der ydes garanti mod misbrug af dem. Denne artikel 3 pålægger således medlemsstaterne og i sidste instans de nationale retter at yde garantier for, at bl.a. den i dette direktivs artikel 8 omhandlede begæring om udlevering af oplysninger ikke misbruges (dom af 28.4.2022, Phoenix Contact, C-44/21, EU:C:2022:309, præmis 43).

53 Det påhviler følgelig den forelæggende ret at bedømme, hvorvidt den begæring om udlevering af oplysninger, der er indgivet til den, er velbegrundet, og at efterprøve, at sagsøgeren i hovedsagen ikke har misbrugt denne begæring. Med henblik herpå tilkommer det den forelæggende ret at tage behørigt hensyn til alle objektive omstændigheder i sagen (jf. i denne retning dom af 12.9.2019, Bayer Pharma, C-688/17, EU:C:2019:722, præmis 70).

54 Som anført af generaladvokaten i punkt 48 i forslaget til afgørelse bør den forelæggende ret, såfremt den fastslår, at der er tale om misbrug af rettigheder, nægte adgang til at gøre brug af den i artikel 8 i direktiv 2004/48 omhandlede ret til information.

55 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal de forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 8, stk. 1, i direktiv 2004/48 skal fortolkes således, at den rekvirent, der i forbindelse med en sag om krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed har indgivet en begæring om udlevering af oplysninger i henhold til artikel 8, skal fremlægge alt bevismateriale, som er rimeligt tilgængeligt, således at den retsinstans, hvortil begæringen er indgivet, med tilstrækkelig stor sikkerhed kan fastslå, at rekvirenten er indehaver af denne rettighed, ved at fremlægge tilstrækkelige beviser med hensyn til rettighedens art og eventuelle særskilte formaliteter, der finder anvendelse.

Sagsomkostninger

56 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

Artikel 8, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/48/EF af 29. april 2004 om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder

skal fortolkes således, at

den rekvirent, der i forbindelse med en sag om krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed har indgivet en begæring om udlevering af oplysninger i henhold til artikel 8, skal fremlægge alt bevismateriale, som er rimeligt tilgængeligt, således at den retsinstans, hvortil begæringen er indgivet, med tilstrækkelig stor sikkerhed kan fastslå, at rekvirenten er indehaver af denne rettighed, ved at fremlægge tilstrækkelige beviser med hensyn til rettighedens art og eventuelle særskilte formaliteter, der finder anvendelse.

Underskrifter